

Minden erejével oda fog hatni, hogy a lengyel—rémet háborút lokalizálja. Annak ellenére, hogy Németországgal háborús viszonyba került, azon lesz hogy a helyzet élét akár tárgyalásokkal, akár huzavonával, vagy engedményekkel elvegye és a magaásta farkasveremből kimásson. Legegyszerűbb, ha megvárja, míg Németország elfoglalja a korridort és akkor ezt, mint kész tényt de fakto elismeri. Minden bizonnyal csak a végső esetben nyúl a háború eszközehez.

Az egyre véresebb helyzetben felvetődik a kérdés; mi lesz a kisállamokkal?

Mielőtt erre a kérdésre választ adhatnánk egy furcsa jelentést kell még regisztrálnunk: Olaszország, — annak ellenére, hogy Németországgal nemrég fényes külsőségek között a legmeszszebbmenő katonai együttműködésre lépett, — a mostani konfliktusban semeleges maradt. Teneglytörés? Talán nem. Lehetséges, hogy csak bevárja a feleményeket és az angol—francia beavatkozás után lép majd tevőlegesen a háborúba. Egyet azonban meg kell állapítanunk: a kisállamok Olaszország magatartásából bizonyos következtetéseket vonhatnak le . . . A Szovjet közbelépésére megbukott az antikomintern paktum. Ezzel egy olyan blokk hullott szét, amely sok kisállam számára veszélyes és nyugós kötelezettségeket jelentett. Ha a háborús veszély látszólag közelebb is van ma, mint volt, a dunamedencei és balkáni államok sok tekintetben visszanyerték szabad eszelekvésüket. Semmi sem akadályozhatja őket abban, hogy egységes tömbbe tömörüljenek a nagyhatalmi erőjätékkal szemben.

Subotica 1939. szeptember 4.

Szántó Árpád

Figyelő

Szabó Dezső:

... Húszesztendő óta mind szélesebb mederben, mind sokasultabb szereposztással, irtózatossal, orgyilkos maszlagolásokat folytatnak a magyar életösztön teljes megölésére, a még meglévő magyar szolidaritás szétoldására, a magyar halál minél akadálytalanabb megvalósítására. Iskolai és főiskolai katedrákon és sajtóban, szörnyen hazafias és jobboldali alakulatok éjjeli lebujaiban és honfias pártokban: a magyar lélek minden fiülénél folyik a lelketlen mérgezés: hogy a magyar kicsiny nép, önmagában semmi lehetősége és értelme nem lehet, csak a csodálatosan mindenható német imperializmus eszközeiként juthat némi életféléhez.

. . . Gyilkos ügyességgel zsákmányolva ki a zsidóság gazdasági és sajtó-túlsúlyát Magyarországon: a magyar életösztön egyetlen igazi rémévét, a magyar lélek egyetlen megszállottságává igyekeznek tenni a zsidógyűlöletet, egyrészt azért, hogy ezzel elvonják a figyelmet a német hódítás, a német hatalombavétel irtózatossal honfoglalásától, másrészt azért, hogy a zsidóellenes vak szenvedély bódulatával egy korlátlan parancsuralom ostortól haj-

tott csordájába szorítsák a magyarságot, melynek acélkorlátjain belül képtelen lesz minden erőfeszítésre a német elnyelés ellen."

Most már félredobtak minden óvatosságot, minden turánkodó álarcot és akadnuk gazemberek, még a magyar ifjúság lelki formálói közt is, akik a gyilkos nyílt szándékával maszlagolják a lelkekbe, hogy teljesen kilátástalan volna a magyarság részéről minden védekezési, ellenállási kísérletezés: úgyszólván német fennhatóság alá fog kerülni. Ez voltaképen nagy szerencse lesz ráknézve: mert a németek gazdasági és szociális rendet fognak végre teremteni . . .

Irtózatos döbbenet: a halál dermedt döbbenete fogja el a magyar lelkeket s ha nem tudjuk visszaadni nekik az élet hitét, itt nem lesz jövő. Rendőrrel, ügyésszel, az életösztön sikoltásainak, a lelkiismeret szavának bírói elfojtásával nem lehet életet, hitet adni egy nemzetnek . . .

A magyar parasztság százazrei nincstelenül, földtelenül, jövőtlenül, irtózatos sorsban szenvednek. Az a magyar parasztság, amelynek annyit ígértünk, mikor tagló alá ment a német hatalmi álomért három világrész csatatereire.

Deák Ferenc 1867-ben a magyar történelem e legfejeketőbb évében: a behemót germánság védelmévé kötötte le a magyarságot a velük hasonló sorú kis nemzetek szabadságvágya ellen. Ő ezt a megmaradás, a biztosítás útjának gondolta, pedig ez az út a tetőtől a földig vezet. Szenvedtünk tovább: ez ébrebb magyar öntudatot, szélesebb magyar szolidaritást jelentett volna. És kerestük volna Ausztria többi népeivel együtt közös problémáink megoldását, a szabad jövő megszerzését. Milyen egészen más jelentőségünk lett volna a környező népek lelkében, életében, mennyivel kevesebb vér és sorsvesztés jutott volna nekünk osztályrésül . . ."

(Idézet a Szabó Dezső füzetek 33. számából)

Levél a pireneusok aljáról

Hatminckét hónapon keresztül nem volt a világnak egyetlen egy sarka sem, egyetlen sajtója sem, amely ne foglalkozott volna hosszú hasábkövek keresztül a spanyol intervenció-száború rémségeivel és a spanyol nép heroikus mártírságával, a nemzeti önkéntesek csodálatos bátorságával és az olasz sajtó is elismeréssel (ha fogesikorra is) volt kénytelen adózni az „ezernyelvű, egyszívű brigád” magatartását illetően.

A spanyol szabadságot, ha időlegesen is, de guzsbakó-özték. A spanyol szabadság megmaradt rettenhetetlen védői, akik utolsó lehetőségükig védtek minden talpalatnyi földet — Franciaországba kényszerültek. A nemzetközi

hagyták el utolsóknak Spanyolországot. Nem „megvert” hadseregként, hanem felemelt fővel, katonás zárt sorokban lépdelték át a vérző spanyol határt.

Immár 6-ik hónapja mindennek. A világ demokratikus sajtója azóta is napirenden tartotta a spanyol menekültek és a velük egy sorsot szenvedő nemzetközi önkéntesek ügyét. Napirenden tartotta a velük szembeni kötelességek és segítségkérését, azokat a felmérhetetlen érdemeket, amiket a demokrácia és szabadság védői minden országgal, de legelső sorban Franciaországgal szemben szereztek.

És most, 6 hónappal a spanyol háború után szűkének látszó szá-
mokkal telítet beszámoló érkezett